

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР ТЕСТИРОВАНИЯ

ЭКЗАМЕНАЦИОННЫЕ ТЕСТЫ

по предметам
«КАЗАХСКИЙ ЯЗЫК» и «БИОЛОГИЯ»
для итоговой аттестации

(общественно-гуманитарное направление)

1740 вариант

ФИО _____

Город (область) _____

Район _____

Школа _____ Класс _____

Подпись учащегося _____

2020 год

ВНИМАНИЕ!

1. Данная книжка содержит тесты по предметам **КАЗАХСКИЙ ЯЗЫК** и **БИОЛОГИЯ**.

2. Время тестирования -160 минут (2 ч. 40 мин).

3. Тест по предмету **КАЗАХСКИЙ ЯЗЫК** состоит из трех блоков: «Аудирование», «Лексико-грамматический блок» и «Чтение». По блокам «Аудирование» и «Чтение» Вам предлагается по два текста с пятью тестовыми заданиями с выбором одного правильного ответа из пяти предложенных. «Лексико-грамматический блок» предусматривает 20 тестовых заданий с выбором одного правильного ответа.

4. Тест по предмету по выбору состоит из 40 тестовых заданий: 20 тестовых заданий с выбором одного правильного ответа, 20 тестовых заданий с выбором одного или нескольких правильных ответов.

5. За время тестирования необходимо выполнить тестовые задания по предмету **КАЗАХСКИЙ ЯЗЫК**, затем по предмету **БИОЛОГИЯ**.

6. Все необходимые расчеты можно производить на свободных местах книжки.

7. После завершения тестирования книжка должна быть сдана дежурному.

8. Во время тестирования запрещается:

- *без разрешения выходить из класса;*
- *пересаживаться с места на место;*
- *обмениваться экзаменационными материалами, переписывать;*
- *использовать сведения, раскрывающие содержание тестов и кодов правильных ответов к ним;*
- *пользоваться информационными материалами, электронными записными книжками, калькуляторами, телефонами и др. средствами коммуникации.*

КАЗАХСКИЙ ЯЗЫК

Аудирование

Инструкция: «Внимательно послушайте текст и выполните задания по тексту».

1. Мәтін мазмұнына қатысы жоқ нұсқа
 - A) Салт-дәстүр
 - B) Құдалар түрі
 - C) Ұлттық тәрбие
 - D) Жас отбасы
 - E) Ағайын-туыс
2. Ұрын тойға қатысушылар
 - A) ер азаматтар
 - B) жастар
 - C) құдағилар
 - D) құдалар
 - E) ақсақалдар
3. Ет жақындарының босағаға байлайтын түлігі
 - A) түйе
 - B) сиыр
 - C) жылқы
 - D) ешкі
 - E) қой
4. Атбайлардың екінші түрі
 - A) дәстүр
 - B) жыр
 - C) өлең
 - D) той
 - E) кәде
5. «Біз шаншар» салты білдіреді
 - A) тағы бір әйелдің тәбәрік сұрауы
 - B) «Бізде ұл, сізде қыз бар» құда болайық деуі
 - C) «Босағасы берік болсын» деген ақ бата, тілегі
 - D) екі жастың бірін-бір көріп, тілдесуі
 - E) жігіттің іні-қарындастарына сыйлықтар беруі

Инструкция: «Внимательно послушайте текст и выполните задания по тексту».

6. Абылай ханның ордасы орналасқан жер
 - A) Сайрам ауданында
 - B) Орталық Қазақстанда
 - C) Батыс Қазақстанда
 - D) Солтүстік Қазақстанда
 - E) Шығыс Қазақстанда
7. Орданың екі жағында орналасқан
 - A) елшілер мен құрметті қонақтар қабылданатын бөлмелер
 - B) екі он екі қанат үй
 - C) хан шатыры және ханның алты қанат ақ үйі
 - D) екі алты қанат киіз үйлер
 - E) сұлтандар мен билерді қабылдайтын бөлмелер
8. Қорған ішінде болмаған
 - A) ханның арғымақтары
 - B) аспалы көпір
 - C) су тартатын шығыры
 - D) құдығы
 - E) саялы бақ
9. Қазақ киіз үйінің ең таңдаулысы
 - A) қара шаңырақ
 - B) үлкен үй
 - C) кіші үй
 - D) отау
 - E) орда
10. Ордада қабылданған адамдар
 - A) қарапайым халық
 - B) хандар мен сұлтандар
 - C) сұлтандар мен билер
 - D) қолбасшылар мен батырлар
 - E) елшілер мен құрметті қонақтар

Лексико-грамматический блок

Инструкция: «Вам предлагаются задания с одним правильным ответом из пяти предложенных».

1. Синонимдік қатар
 - A) Биік, аласа, тапал
 - B) Кілт, құлып, есік
 - C) Көз, мұрын, ауыз
 - D) Ашық, жабық, кең
 - E) Бағыт, беталыс, бағдар
2. Антоним сөздер
 - A) қызыл, жасыл
 - B) ұлы, ақылды
 - C) қарт, қария
 - D) әдемі, көрікті
 - E) қиын, оңай
3. Жақтың қатысына қарай «ұ» дыбысының сипаты
 - A) ұяң
 - B) езулік
 - C) жіңішке
 - D) қысаң
 - E) ашық
4. Буынға бөлінбейтін сөз
 - A) сезім
 - B) асық
 - C) бұлт
 - D) өмір
 - E) ана
5. Түбір сөз
 - A) қалалық
 - B) ақылды
 - C) данышпан
 - D) қуаныш
 - E) оқулық
6. Түбір сөз
 - A) әнші
 - B) өнерлі
 - C) білім
 - D) қала
 - E) таулы

7. Жатыс септігінде тұрған сөзі бар сөйлем
- A) Үйде тек қыздар мен әйелдер ғана бар екен.
 - B) Болған оқиғаны жасырмай айтып берді.
 - C) Абайдың алдына қойған мақсаты осы еді.
 - D) Тырналарды атуға рұқсат етпейді.
 - E) Түркістан – ер түріктің бесігі ғой.
8. Болымсыз етістіктің жұрнағы
- A) -сыз, -сіз
 - B) -лас, -лес
 - C) -лан, -лен
 - D) -ла, -ле
 - E) -па, -пе
9. Баяндауыш білдіретін амал-әрекетті заттық мағынамен толықтыратын тұрлаусыз мүше
- A) Пысықтауыш
 - B) Толықтауыш
 - C) Баяндауыш
 - D) Бастауыш
 - E) Анықтауыш
10. Баяндауышы етістіктен болған сөйлем
- A) Мен қатты қуандым.
 - B) Ат – көлік, қамшы – қару.
 - C) Сен бақытты адамсың.
 - D) Ер кезегі - үш.
 - E) Ел биыл тоқ.
11. Антоним сөздер қолданылған мақал
- A) Көз – қорқақ, қол – батыр.
 - B) Еңбек – бақыттың шырағы.
 - C) Жер – ырыстың кіндігі.
 - D) Еңбек – ырыстың бұлағы.
 - E) Ер мойнында қыл арқан шірімес.
12. Үнді мен қатаң дауыссыздар қатар тұрған сөз
- A) шекара
 - B) аңшы
 - C) алма
 - D) мәтін
 - E) аралас
13. Дара түбір
- A) ендігәрі
 - B) әкімшілік
 - C) әлдеқашан
 - D) тасбақа
 - E) жаздыгүні

14. Күшейткіш мағыналы демеулік шылауы бар сөйлем
А) Осы сіз-ақ баланың есін шығардыңыз.
Б) Қазір қар жауып кетсе ше?
С) Бұл менің туысым ғой.
Д) Ол кеше ғана Астанада келді.
Е) Ертеде бір жалмауыз кемпір болыпты-мыс.
15. *Ол өз елінің табиғатын суреткерлікпен бейнеледі.*
Сөйлемдегі асты сызылған туынды зат есімнің құрамы
А) түбір+тәуелдік жалғау+септік жалғау
Б) түбір+жұрнақ+септік жалғау+жұрнақ
С) түбір+жұрнақ+жұрнақ+септік жалғау
Д) түбір+жұрнақ+жұрнақ +тәуелдік жалғау
Е) түбір+жұрнақ+жұрнақ +көптік жалғау
16. Атаулы сөйлем
А) Аспан ашық
Б) Күн суық болды
С) Көңіл көтеріңкі
Д) Қыс келді
Е) Аппақ қар
17. Қыстырма сөз қатысқан сөйлем
А) Осының бәрін, әрине, өзі істей алмайды.
Б) Ризамын, балам, ризамын!
С) Балалар! Бір жағадан бас, бір жеңнен қол шығаратын кез келді.
Д) Айтшы, жаным, айтшы!
Е) Қазақ халқының әндері, шіркін, неткен әдемі.
18. Антоним қатысқан сөйлем
А) Қауіп бар жерде қатер бар.
Б) Оқушыларға барлық жағдай жасалған.
С) Басқа адамды түсіну оңай емес.
Д) Ерлік пен ездік жайлы ой-толғаныстары бар.
Е) Ол асқан ақылды, сөзге ұста адам екен.
19. Асты сызылған жіктелген сөздің түрі
Сен менің тізімімде болған жоқсың.
А) 2-жақта жіктелген болымсыз етістік
Б) 2-жақта жіктелген туынды сын есім
С) 2-жақта жіктелген көмекші сөз
Д) 1-жақта жіктелген негізгі зат есім
Е) 1-жақта жіктелген болымсыз етістік
20. Тыныс белгісі дұрыс қойылған сөйлем
А) Жастар – еліміздің мақтанышы.
Б) Талап талмас – қанат.
С) Жер біздің – ортақ үйіміз.
Д) Ақылды, қария ағып жатқан дария.
Е) Айту менің парызым.

Чтение

Инструкция: «Внимательно прочитайте текст и выполните задания по тексту».

АҚСҮЙЕК

Бұл ойынды айсыз қараңғы түнде, көбінесе жаздыгүні қыз бен жігіт, бозбалалар ауыл сыртында ойнайды. Мал келіп, қораланып болғаннан кейін, күзет түнінде ауыл шетінде ойын басталады. Ол үшін шөптесін кең алаң тандап алынады. Ойын үшін ірі қараның, жылқының, түйенің әбден кеуіп, ағарып кеткен жілік сүйегі пайдаланылады. Ойынға қатысушылар екі топқа бөлінеді. Жеребе тасталып, ойынды бастаушы анықталады. Әр топ өз көмбесін белгілейді. Екі топ ойыншылары алаңға арқаларын беріп, сапқа тұрады. Жеребеде бірінші кезек алған топтың басшысы сүйекті алысқа лақтырады. Енді екі топтың ойыншылары сүйекті іздеуге кетеді. Сүйекті кім тауып алса, сол көмбеге қарай жүгіреді. Қалғандары оны қуады. Қарсы жақтың ойыншылары қуып жетіп, сүйекті тартып алса, бар күшін салып, оны өз көмбесіне жеткізуге тырысады. Бұған топтың басқа да ойыншылары көмекке келуі керек. Бұл тартыста ақсүйекті сөреге жеткізген топ жеңген саналады. Ойын жалғасып, қайталана береді. Жеңілген топ ойыншылары ән салуға немесе басқа бір өнер көрсетуге тиіс.

Ақсүйек бірін-бірі ұнатқан жастардың оңаша кездесуіне дәнекер де болған. Ертеде «Ақсүйек» ойынын той-томалақ жасаған үй иелері ұйымдастыратын. Ондай кезде алдымен айтыс, ән-жырға кезек тиеді. Үлкендер жағы жастарға тәлім айтып, қисса-дастандар оқитын болған. Соңында, тықыршып тұрған жастардың ойынына кезек тиеді. Ақан сері Ақтоқтысымен, Абай Әйгеріммен, Біржан Ләйлімен ақсүйек арқылы табысқан деседі.

Бұл ойын жастарды қараңғыда бағдарды айыра білуге және жылдам жүгіруге үйретеді, шапшаңдыққа, ұйымшылдыққа баулиды.

1. Ойын шарты бойынша, қатысушылар
 - A) бөлінбейді
 - B) бір топ болып ойнайды
 - C) екі топқа бөлінеді
 - D) үш топқа бөлінеді
 - E) айтысады

2. Ақсүйек ойыны жастарды неге баулиды
 - A) өнерпаздыққа
 - B) сабырлылыққа
 - C) көрегендікке
 - D) тапқырлыққа
 - E) шапшаңдыққа
3. Ойында жеңімпаз болып саналу үшін
 - A) көмбеге қарай жүгіреді
 - B) ақсүйекті сөреге жеткізеді
 - C) арқаларын беріп, сапқа тұрады
 - D) сүйекті іздеуге кетеді
 - E) сүйекті алысқа лақтырады
4. Ақсүйек ойнау үшін қажет зат
 - A) жеребе
 - B) домбыра
 - C) көмбе
 - D) орамал
 - E) жілік
5. Ойын шарты бойынша, ән салуға немесе басқа бір өнер көрсетуге тиісті адамдар
 - A) жеңілген топ ойыншылары
 - B) жеңген топ ойыншылары
 - C) бірін-бірі ұнатқан жастар
 - D) екі топ басшылары
 - E) ойынды бастаушылар

Инструкция: «Внимательно прочитайте текст и выполните задания по тексту».

Катонқарағай ұлттық паркі

Қазақстанда мемлекеттік ұлттық табиғи парк көп емес, саусақпен санарлық. Соның ішінде ең үлкені – Катонқарағай ұлттық паркі. Ол 2001 жылғы 17 шілдеде Үкімет қаулысымен құрылған. Ұлттық парктің аумағы Алтай-Саян экоаймағының Қазақстанда жобаланған бөлігінің құрамына енеді.

Ұлттық парктің жалпы ауданы 643477 гектар. Ұлттық паркке табиғат байлықтары, бірегей ландшафт кіреді, онда орманды даладан тайгаға дейін, биік таулы аймақтың альпі шалғындықтары, мұздықтар жинақталған. Парк аумағының 34 пайызын орманды алқап алып жатыр. Қылқан жапырақты ағаштар – шырша, қарағай, балқарағай, самырсын – бұл өлкенің байлығы.

Ұлттық табиғи паркті бірінші күннен бастап Ерен Жұмағұлов басқарады. Ұзақ жылдар ұстаз, сосын орманшылықты басқарған, аңшы, балықшы, табиғаттың тылсымынан сыр тартқан азамат ұлттық парктің ыстық-суығына төзіп келеді.

Ұлттық парк құрылғанша орманның сирек кездесетін балқарағайы мен самырсының, шыршасын, Сібір шыршасын сақтап қалу өте қиын болды. Бір кездері осынау ғажайып өлкеде құстың 260 түрі болса, қазір азайған. Ұшатын тиінді естігеніңіз бар ма? Ол өзіне қауіп төнген кезде, 40 метрге дейін секіріп ұша алады. Қазір олар да азайып барады. Осында мекендейтін қара дегелек, балық аулайтын скапа, күдір, қар барысына да аялы алақан керек.

Парк аумағының фаунасы мен флорасы өте бай. Осында жоғары сатылы өсімдіктердің бір мыңнан астам түрі бар, оның 30 шақтысы Қызыл кітапқа енген. Қызғылт радиола, марал түбірі, Алтай рауғашы, Алтай қасқыр жидегі, ірі гүлді шолпан кебіс – ел мақтанышы. Ендеше аң мен құсты, орманды қорғағаннан артық абыройлы іс жоқ.

«Baribar» сайтынан

6. Қылқан жапырақты ағашқа жатпайтын ағаш түрі
 - A) балқарағай
 - B) терек
 - C) қарағай
 - D) шырша
 - E) самырсын
7. Ұлттық паркке кіретін аймақтар
 - A) құмды жер
 - B) шөлейт дала
 - C) шөл дала
 - D) бірегей ландшафт
 - E) жазықты алқап

8. Ұлттық табиғи паркті бірінші күннен бастап басқаратын Ерен Жұмағұловқа тән емес мамандық түрі
- A) балықшы
 - B) ұстаз
 - C) орманшы
 - D) құрылысшы
 - E) аңшы
9. Парк аумағының 34 пайызын алып жатқан алқап
- A) таулы
 - B) шөл мен шөлейт
 - C) орманды
 - D) ашық дала
 - E) тоғайлы
10. Паркте бір мыңнан астам түрі бар өсімдік
- A) төмен сатылы
 - B) орманда өсетін
 - C) емдік қасиеті бар
 - D) жоғары сатылы
 - E) орта сатылы

Тест по предмету КАЗАХСКИЙ ЯЗЫК

завершен.

БИОЛОГИЯ

Инструкция: «Вам предлагаются задания с одним правильным ответом из пяти предложенных».

1. Хлоропласты водорослей называют
 - A) лейкопластами
 - B) хромопластами
 - C) хроматофорами
 - D) пластидами
 - E) хлоропластами
2. Основа воздушного питания растений
 - A) испарение
 - B) транспирация
 - C) транскрипция
 - D) фототаксис
 - E) фотосинтез
3. Боковая линия характерна для
 - A) рыб
 - B) иглокожих
 - C) земноводных
 - D) кишечнополостных
 - E) членистоногих
4. Представитель жгутиковых типа простейших
 - A) лямблия
 - B) амеба
 - C) радиолярия
 - D) фораминифора
 - E) инфузория – туфелька
5. Теменной глаз хорошо развит у
 - A) гаттерии
 - B) гремучей змеи
 - C) прыткой ящерицы
 - D) гюрзы
 - E) gekkона
6. Оплодотворение – это процесс
 - A) передвижения зрелой яйцеклетки в матку
 - B) слияния яйцеклетки и сперматозоида
 - C) развития оплодотворенного яйца
 - D) образования плаценты
 - E) образования половых клеток

7. Вид соединительной ткани
 - A) нервная
 - B) многослойный эпителий
 - C) мерцательный эпителий
 - D) скелетная
 - E) рыхловолокнистая
8. Самая твердая наружная ткань зуба -
 - A) коронка
 - B) пульпа
 - C) дентин
 - D) эмаль
 - E) цемент
9. К биотическим факторам относят
 - A) температура, свет, влажность
 - B) взаимоотношения живых организмов
 - C) физические и химические явления
 - D) температурные и физические явления
 - E) деятельность человека
10. Пример внутривидовой борьбы за существование
 - A) конкуренция за свет между елью и березой
 - B) паразитизм
 - C) взаимоотношения львов и волков
 - D) конкуренция между серой и черной крысой
 - E) борьба за главенство в стае
11. Бактерии, превращающие перегной в минеральные вещества
 - A) уксусные
 - B) клубеньковые
 - C) винные
 - D) почвенные
 - E) молочнокислые
12. Представитель кистеперых рыб
 - A) севрюга
 - B) латимерия
 - C) сардина
 - D) рогозуб
 - E) белуга
13. Признак хрящевых рыб
 - A) конечный рот
 - B) плакоидная чешуя
 - C) жаберные крышки
 - D) плавательный пузырь
 - E) костный скелет

14. Наиболее длинная часть пищеварительного тракта
 - A) желудок и сфинктер
 - B) пищевод и желудок
 - C) двенадцатиперстная кишка
 - D) тонкий кишечник
 - E) толстый кишечник
15. Функциональная роль изгибов позвоночника
 - A) защищает органы малого таза
 - B) защищает органы грудной полости
 - C) создает защиту головному мозгу
 - D) ослабляет различные удары и сотрясения
 - E) участвует в процессе дыхания
16. Генотип доминантной гомозиготы
 - A) aaBB
 - B) AaBb
 - C) AaBB
 - D) AABb
 - E) AABb
17. Покровная и основная ткань впервые формируется у
 - A) покрытосеменных
 - B) грибов
 - C) мхов
 - D) водорослей
 - E) голосеменных
18. Простейшее, имеющее более сложное строение
 - A) амёба
 - B) лейшмания
 - C) лямблия
 - D) диффлюгия
 - E) инфузория
19. Зрительные рецепторы, обеспечивающие видение при ярком свете
 - A) колбочки
 - B) зрачок
 - C) радужка
 - D) терморепцепторы
 - E) палочки
20. В отличие от эукариот, прокариоты имеют
 - A) плазмиды
 - B) ядро
 - C) кольцевую молекулу ДНК
 - D) спиральную молекулу ДНК
 - E) клеточную стенку

Инструкция: «Вам предлагаются тестовые задания с одним или с несколькими правильными ответами».

21. Низшие растения
- A) хвощи
 - B) водоросли
 - C) голосеменные
 - D) мхи
 - E) хвойные
 - F) плауны
 - G) покрытосеменные
 - H) папоротники
22. Семя однодольного растения состоит из
- A) почки
 - B) зародыша
 - C) кожуры
 - D) плода
 - E) эндосперма
 - F) стебля
 - G) двух семядолей
 - H) корня
23. Представители брюхоногих моллюсков
- A) жемчужница
 - B) каракатица
 - C) улитка
 - D) беззубка
 - E) прудовик
 - F) слизень
 - G) мидия
 - H) кальмар
24. Простейшие, передвигающиеся с помощью ложноножек
- A) бактерии
 - B) диффлюгии
 - C) амёбы
 - D) вирусы
 - E) черви
 - F) инфузории
 - G) лягушки
 - H) жгутиковые

25. Представители бескилевых птиц

- A) совы
- B) казуары
- C) пеликаны
- D) чайки
- E) журавли
- F) нанду
- G) утки
- H) эму

26. Тип(-ы) нейронов

- A) центральные
- B) железистые
- C) мышечные
- D) возбуждающие
- E) вставочные
- F) тормозящие
- G) чувствительные
- H) двигательные

27. Кости свободной верхней конечности

- A) плечевая
- B) ключица
- C) грудина
- D) берцовая
- E) локтевая
- F) лопатки
- G) бедренная
- H) лучевая

28. Наиболее распространенные потребности человека

- A) потребление воды
- B) игра
- C) физические нагрузки
- D) вредные привычки
- E) неподвижность
- F) приеме пищи
- G) сон
- H) холод

29. Автотрофы

- A) белка
- B) моллюски
- C) судак
- D) саламандра
- E) ламинария
- F) носорог
- G) цианобактерии
- H) ящерица

30. Критерий вида
- A) эколого-географический
 - B) анатомический
 - C) механический
 - D) физический
 - E) генетический
 - F) химический
 - G) физиологический
 - H) биологический
31. Подземные видоизмененные побеги
- A) листья
 - B) шипы
 - C) корневище
 - D) клубнелуковица
 - E) луковица
 - F) колючки
 - G) почки
 - H) усики
32. Особенности, характерные для класса земноводных
- A) размножение связано с водой
 - B) кожа влажная
 - C) кожа сухая
 - D) теплокровные
 - E) двухкамерное сердце
 - F) нет шейных позвонков
 - G) размножение не связано с водой
 - H) трёхкамерное сердце
33. Представители класса головоногие моллюски
- A) тередо
 - B) кальмар
 - C) слизень
 - D) беззубка
 - E) осьминог
 - F) каракатица
 - G) катушка
 - H) жемчужница
34. Рефлекс(-ы) продолговатого мозга
- A) дыхательные
 - B) температурные
 - C) защитные
 - D) пищевые
 - E) врожденные
 - F) мышечные
 - G) контролирующие
 - H) приобретенные

35. Органы выделения человека
- A) легкие
 - B) печень
 - C) желудок
 - D) пищевод
 - E) кожа
 - F) мозг
 - G) сердце
 - H) почки
36. Близкородственное скрещивание организмов
- A) наследственность
 - B) локус
 - C) приручение
 - D) мутагенез
 - E) одомашнивание
 - F) изменчивость
 - G) аутбридинг
 - H) инбридинг
37. Активнее дышат растения
- A) молодые
 - B) светлюбивые
 - C) водные
 - D) равнинные
 - E) теневыносливые
 - F) пустынные
 - G) высокогорные
 - H) засухоустойчивые
38. Простейшие, имеющие наиболее сложное строение
- A) опалина
 - B) амеба
 - C) балантидий
 - D) ночесветка
 - E) инфузория
 - F) диффлюгия
 - G) лямблия
 - H) радиолярия
39. Болезни сердечно-сосудистой системы
- A) гипертония, тахикардия
 - B) полидактилия, инфаркт
 - C) миксидема, стенокардия
 - D) гипотония, аритмия
 - E) лейшмания, инсульт
 - F) акромегалия, аритмия
 - G) тахикардия, гипотония
 - H) дизентерия, стенокардия

40. Мономеры ДНК

- А) аденин
- В) урацил
- С) валин
- Д) лейцин
- Е) тимин
- Ф) триптофан
- Г) гуанин
- Н) рибоза

Тест по предмету БИОЛОГИЯ

завершен.